

Unapređenje rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu

Seminarski rad u okviru kursa
Metodologija stručnog i naučnog rada
Matematički fakultet

Mileva Simić, Nikolina Pejović, Nikolina Lazarević, Milica Nikolić
mi241023@alas.matf.bg.ac.rs, mi241044@alas.matf.bg.ac.rs,
mi241014@alas.matf.bg.ac.rs, mi241061@alas.matf.bg.ac.rs

25. novembar 2024.

Sažetak

Ovaj rad ispituje kako se primenjuju osnovni principi rodne ravnopravnosti u visokom obrazovanju, sa fokusom na studije informatike na Matematičkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Spovodeno istraživanje obuhvata anketu koja analizira iskustva i stavove studenata u kontekstu ravnopravnosti, uz identifikaciju ključnih izazova. U radu su predstavljeni zaključci dobijeni iz ankete, koji se upoređuju sa preporukama iz svetske literature. Rezultati ukazuju na oblasti za unapređenje, predlažu mere za podršku rodnoj ravnopravnosti i doprinose širem razumevanju ove teme u STEM obrazovanju.

Sadržaj

1	Uvod	3
2	Teorijski okvir	3
2.1	Rodno senzitivni jezik i inkluzivnost	3
2.1.1	Uticaj univerziteta na rodno inkluzivan jezik	4
2.1.2	Tehnike za podršku rodno senzitivnog jezika na uni- verzitetima	4
2.2	Jednakost mogućnosti za žene u STEM sektoru	4
2.2.1	Uticaj univerziteta na jednakost mogućnosti za žene	5
2.3	Sistemi za podršku u slučajevima diskriminacije i uznemi- ravanja	5
2.3.1	Primeri iz prakse	5
2.4	Rodna ravnoteža u rukovodećim strukturama	6
2.4.1	Primeri iz prakse	6
3	Metodologija i rezultati ankete	6
3.1	Opšti podaci o ispitanicima	7
3.2	Opšti stavovi o rodnoj ravnopravnosti	8
3.3	Rodno senzitivni jezik na Matematičkom fakultetu	10
3.4	Jednakost u mogućnostima na Matematičkom fakultetu	10
3.5	Podrška u slučaju diskriminacije na Matematičkom fakultetu	12

3.6	Rodna ravnoteža u rukovodećim strukturama na Matematičkom fakultetu	13
3.7	Nastavno osoblje i rodna ravnopravnost	14
3.8	Iskustva u radu sa kolegama	14
4	Zaključak	15
	Literatura	15

1 Uvod

Rodna ravnopravnost predstavlja jedan od ključnih aspekata savremenog društva, posebno u kontekstu obrazovanja, gde igra ključnu ulogu u podsticanju jednakih mogućnosti i karijernog razvoja. U oblastima kao što su nauka, tehnologija, inženjering i matematika (STEM), ova tema dobija još veći značaj, jer žene ostaju nedovoljno zastupljene, suočavajući se sa brojnim izazovima, od rodnih stereotipa do nedovoljne podrške tokom studija. Ovi izazovi su uočeni i u Srbiji, posebno na fakultetima koji se bave informatikom i srodnim disciplinama.

Motivacija za ovu temu proističe iz potrebe da se analizira i unapredi stanje rodne ravnopravnosti u obrazovanju, kako bi se stvorili uslovi za veću zastupljenost i uspeh žena u STEM oblastima. Matematički fakultet Univerziteta u Beogradu predstavlja dobru priliku za ovakvo istraživanje, jer omogućava uvid u iskustva studenata i studentkinja koji se pripremaju za karijere u informatici.

Dosadašnja istraživanja na ovu temu ističu da univerziteti mogu igrati ključnu ulogu u unapređenju rodne ravnopravnosti kroz politike poput stipendiranja, mentorstva i kampanja za podizanje svesti o rodnim predrasudama. Ipak, malo je radova koji se bave konkretnim institucijama u Srbiji, čime se otvara prostor za dublju analizu.

Cilj ovog istraživanja je da se analizira primena osnovnih principa rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu, s posebnim akcentom na studije informatike. Korišćenjem ankete među studentima, rad istražuje njihove stavove i iskustva u vezi sa rodnom ravnopravnošću, a dobijeni rezultati se upoređuju sa teorijskim okvirima iz relevantnih istraživanja i literature. Ovaj rad ne samo da pruža uvid u trenutno stanje na MatF-u, već identifikuje potencijalne slabosti u implementaciji rodne ravnopravnosti i nudi konkretne preporuke za unapređenje postojećih praksi.

Rezultati do kojih će se doći mogu imati širok značaj za oblikovanje politika koje bi mogle doprineti poboljšanju rodne ravnopravnosti na MatF-u, kao i na drugim univerzitetskim institucijama u Srbiji, čime se nastoji doprineti većem učešću žena u STEM oblastima.

2 Teorijski okvir

Rodna ravnopravnost u akademskom kontekstu na svetskom nivou postala je predmet sve većeg interesovanja, naročito u kontekstu oblasti nauke, tehnologije, inženjeringa i matematike (STEM). Iako su žene sve prisutnije u obrazovnim procesima, broj žena na pozicijama u akademskom okruženju, naročito u STEM disciplinama, i dalje je nizak. Postoji nekoliko ključnih faktora koji objašnjavaju spor napredak u ostvarivanju rodne ravnopravnosti u akademiji. [5] [2]

2.1 Rodno senzitivni jezik i inkluzivnost

Rodno senzitivni jezik predstavlja pristup komunikaciji koji se fokusira na korišćenje jezika koji je inkluzivan prema svim rodovima, čime se smanjuju predrasude i diskriminacija na osnovu pola. Ovaj oblik jezika ima za cilj da osigura da se svi pojedinci, bez obzira na njihov rodni identitet, osećaju poštovano i uključeno. Rodno inkluzivan jezik na univerzitetima, posebno u STEM oblastima (nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika), pomaže u smanjenju predrasuda i stereotipa, čime se pod-

stiče raznolikost i ravnopravnost i stvaranje inkluzivnog okruženja za sve studente.

2.1.1 Uticaj univerziteta na rodno inkluzivan jezik

Univerziteti sve više integrišu obuke i radionice fokusirane na rodnu inkluzivnost, koje se bave efektivnim komunikacionim strategijama. Ove radionice uključuju diskusije o važnosti korišćenja inkluzivnog jezika, kao i obuke za fakultet i osoblje kako bi se podigla svest o rodnoj raznolikosti i uticaju jezika na iskustva studenata.

Neke institucije sprovode istraživanja kako bi bolje razumele efekte rodno inkluzivnog jezika na angažovanje studenata, posebno među nedovoljno zastupljenim grupama u STEM oblastima. Ove studije pomažu u oblikovanju politika i praksi koje su usmerene na poboljšanje inkluzivnosti, omogućavajući tako da svi studenti imaju jednake mogućnosti za uspeh i razvoj.

2.1.2 Tehnike za podršku rodno senzitivnog jezika na univerzitetima

Smernice i politike: Mnogi univerziteti usvajaju zvanične smernice koje zahtevaju korišćenje rodno inkluzivnog jezika u svim komunikacijama. Na primer, Australijski nacionalni univerzitet (ANU) ima smernice koje obavezuju na korišćenje takvog jezika.

Obuke i radionice: Univerziteti često organizuju obuke za osoblje i studente o važnosti korišćenja inkluzivnog jezika. Na Univerzitetu u Sussexu, obuka o rodnoj inkluzivnosti je obavezna za sve izabrane predstavnike i relevantno osoblje.

Resursi za inkluzivni jezik: Mnogi univerziteti kreiraju vodiče ili rečnike koji pomažu u razumevanju rodno inkluzivnog jezika. Na primer, Maastricht University nudi vodič za rodno inkluzivan jezik.

Promocija neutralnih zamjenica: Podsticanje korišćenja neutralnih zamjenica (npr. "oni/one") je uobičajena praksa. Studenti se često ohrabruju da se predstavljaju sa svojim zamjenicama.

Politike za događaje i komunikaciju: Politike se primenjuju i na događaje i komunikaciju unutar studentskih organizacija, kao što je zahtev za korišćenjem rodno neutralnog jezika u svim sastancima i kampanjama.

Mehanizmi povratnih informacija: Univerziteti uspostavljaju kanale za prijavu slučajeva pogrešnog označavanja ili diskriminacije, čime se promoviše kultura poštovanja.

2.2 Jednakost mogućnosti za žene u STEM sektoru

Jednakost mogućnosti za žene u STEM sektoru predstavlja ključni aspekt u postizanju rodne ravnopravnosti i smanjenju rodnih razlika koje su prisutne u ovim oblastima. Ovaj koncept podrazumeva obezbeđivanje jednakih uslova za pristup obrazovanju, resursima, mentorstvu i profesionalnim prilikama, čime se smanjuju predrasude i prepreke s kojima se žene često susreću. U cilju ostvarenja ovih načela, neophodno je implementirati ciljne programe koji su usmereni na podršku ženama u STEM-u i podsticanje njihove aktivne participacije.

2.2.1 Uticaj univerziteta na jednakost mogućnosti za žene

Univerziteti igraju ključnu ulogu u promicanju jednakosti mogućnosti za žene, posebno u STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika) sektorima. Ova uloga se manifestuje kroz različite strategije i inicijative koje imaju za cilj smanjenje rodni razlika i povećanje participacije žena u ovim oblastima. Uticaj univerziteta na jednakost mogućnosti za žene

Obrazovne politike i smernice: Univerziteti često usvajaju politike koje promovišu rodnu ravnopravnost unutar svojih akademskih programa. Ove politike mogu uključivati kvote za prijem žena na STEM kurseve. Na primer, istraživanje UNDP-a naglašava da je neophodno razviti pravne okvire i politike koje će omogućiti bolji balans između posla i privatnog života, čime se olakšava profesionalni razvoj žena.

Mentorski programi: Pružanje mentorstva ženama u STEM oblastima može značajno uticati na njihovu karijeru. Programi koji povezuju studentkinje sa mentorima koji imaju iskustvo, pomažu im da razviju svoje veštine i samopouzdanje, što je ključno za njihovo napredovanje u ovim tradicionalno muškim oblastima.

Finansijska podrška: Stipendije i druge oblike finansijske pomoći usmerene na žene mogu značajno povećati njihov pristup obrazovanju u STEM oblastima. Ove inicijative ne samo da olakšavaju finansijske prepreke, već takođe šalju jasnu poruku o institucionalnoj podršci ženama.

Istraživački projekti: Univerziteti se angažuju u istraživačkim projektima koji imaju za cilj identifikaciju prepreka s kojima se žene suočavaju u STEM-u. Ova istraživanja informišu razvoj politika i praksi koje će poboljšati uslove za žene i podstaći njihovu aktivniju participaciju.

Podizanje svesti: Kampanje usmerene na podizanje svesti o važnosti rodne ravnopravnosti u STEM-u mogu pomoći u promeni društvenih normi i stereotipa koji često obeshrabruju devojkje da se odluče za karijere u ovim oblastima. Kroz edukaciju zajednice o vrednosti ženskog doprinosa nauci, može se stvoriti podržavajuće okruženje koje podstiče devojkje da se bave STEM disciplinama.

2.3 Sistemi za podršku u slučajevima diskriminacije i uznemiravanja

Sistemi podrške u slučajevima diskriminacije i uznemiravanja predstavljaju ključni aspekt borbe za rodnu ravnopravnost na univerzitetima širom sveta. U globalnom kontekstu, mnogi univerziteti prepoznaju potrebu za stvaranjem sigurnog i podržavajućeg okruženja za sve studente, a posebno za žene koje se suočavaju s izazovima kao što su seksualno uznemiravanje, diskriminacija na osnovu pola ili drugih oblika nasilja. Ovi sistemi podrške ne samo da pomažu u rešavanju trenutnih problema, već i doprinose prevenciji budućih incidenata kroz edukaciju, svest i promenu kulture unutar akademskih zajednica. [3]

2.3.1 Primeri iz prakse

Univerzitet u Lidsu: Tim za uznemiravanje i nepristojno ponašanje nudi poverljivu podršku studentima pogođenim nasiljem, zlostavljanjem ili diskriminacijom. Oni pružaju resurse za navigaciju kroz akademske prilagodbe, usluge savetovanja i formalne opcije prijavljivanja. [6]

Univerzitet u Šefildu: Ovaj univerzitet ima platformu "Report and Support" koja omogućava studentima da prijave diskriminaciju ili uzne-

miravanje. Tim je posvećen pružanju pomoći osobama koje su doživele bilo koji oblik diskriminacije, uključujući seksualno nasilje.[8]

Univerzitet u Kvinslendu (UQ): UQ nudi podršku studentima koji doživljavaju diskriminaciju ili uznemiravanje, kao i mogućnost prijavljivanja putem sigurnih kanala. Njihova politika jasno definiše odgovornosti i procedure za održavanje inkluzivnog okruženja. [7]

Univerzitet u Vašingtonu: Ova univerzitet nudi različite opcije podrške studentima koji su doživeli diskriminaciju ili uznemiravanje, uključujući pristup savetovanju i pravnim resursima. [9].

Ovi primeri pokazuju kako univerziteti mogu implementirati efikasne sisteme podrške koji ne samo da rešavaju trenutne probleme, već i doprinose stvaranju sigurnijeg i inkluzivnijeg akademskog okruženja.

2.4 Rodna ravnoteža u rukovodećim strukturama

Rodna ravnoteža u upravljanju predstavlja ključni cilj mnogih univerziteta širom sveta, koji nastoje da postignu ravnotežu između polova u akademskom i administrativnom rukovodstvu. Ove inicijative su važne ne samo za unapređenje rodne ravnopravnosti, već i za poboljšanje ukupnog kvaliteta obrazovanja i istraživanja. [10]

2.4.1 Primeri iz prakse

Univerzitet u Oslu: Implementirao je strategije za povećanje broja žena u akademskim odborima, dekanatima i senatima. Ove strategije uključuju aktivno podsticanje žena da se prijave za rukovodeće pozicije i korišćenje umjerenih kvota kada su kandidati jednake ili gotovo jednake kvalifikacije. Takođe, univerzitet se fokusira na obuku članova evaluacionih komisija kako bi se povećala svest o implicitnim predrasudama vezanim za pol i raznolikost.[4]

Univerzitet u Oksfordu: Koristi kvote kako bi osigurao rodnu ravnotežu na ključnim pozicijama. Ove kvote pomažu u smanjenju predrasuda koje često ometaju žene u napredovanju na višim akademskim pozicijama. Istraživanja sugerišu da ravnoteža u liderstvu može pozitivno uticati na rodnu ravnopravnost u obrazovnim institucijama, jer raznoliko vođstvo može doneti različite perspektive i iskustva koja obogaćuju akademsku zajednicu. [1]

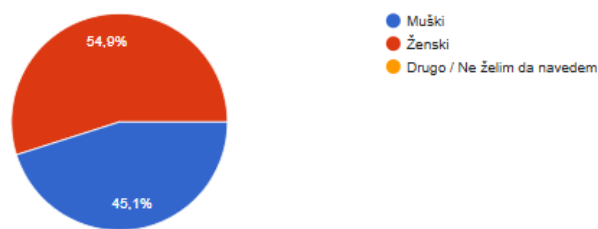
3 Metodologija i rezultati ankete

U ovom poglavlju fokusiraćemo se na metodologiju koja je korišćena za prikupljanje podataka o poštovanju rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu, kao i na analizu rezultata dobijenih anketom. Anketa je sprovedena tokom novembra 2024. godine i obuhvatila je uzorak od 50 ispitanika. Upitnik je sadržavao pitanja koja su se odnosila na različite aspekte rodne ravnopravnosti, uključujući: rodno senzitivni jezik, jednakost mogućnosti za studentkinje, sisteme za podršku u slučajevima diskriminacije i uznemiravanja, rodnu ravnotežu u rukovodećim strukturama, međuljudske odnose u akademskim zajednicama, kao i opšte stavove o rodnoj ravnopravnosti.

3.1 Opšti podaci o ispitanicima

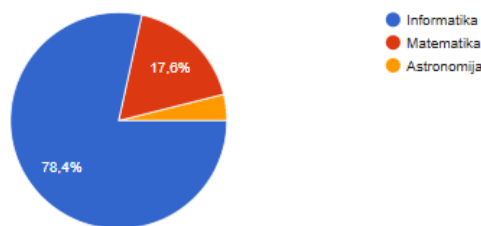
Demografski podaci o ispitanicima kao što su pol, smer i godina studija su ključni za razumevanje konteksta u kojem su prikupljeni odgovori, kao i za identifikaciju potencijalnih obrazaca i razlika u stavovima prema rodnoj ravnopravnosti.

Podatak o polu ispitanika može značajno uticati na analizu rezultata, jer se očekuje da će muški i ženski ispitanici imati različite perspektive i iskustva na temu rodne ravnopravnosti. Distribucija ispitanika prema polu pokazuje da je približno 55% ispitanika ženskog pola, dok je 45% muškog, što ukazuje na ravnomernu raspodelu.

Slika 1: Pol

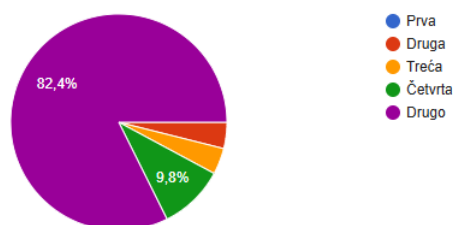
Raspodela ispitanika prema smerovima na Matematičkom fakultetu uključuje tri ponuđena smera: Informatika, Matematika i Astronomija. Studenti smera informatika često se suočavaju sa izazovima u vezi sa rodnom ravnopravnošću, posebno u tehnološkim industrijama koje su tradicionalno dominirane muškarcima. Njihova iskustva mogu otkriti kako se rodna ravnopravnost percipira unutar IT sektora. Studenti smerova matematika i astronomija mogu imati specifične izazove vezane za rodnu ravnopravnost unutar naučnih zajednica. Odnos ispitanika u odnosu na smer prikazan je na sledećem grafiku.

Slika 2: Smer

Godina studija ispitanika takođe igra važnu ulogu u oblikovanju njihovih stavova o rodnoj ravnopravnosti. Studenti prvih godina mogu imati drugačije iskustvo i percepciju od onih koji su na završnim godinama, što može uticati na njihove odgovore u anketi. S' obzirom na to da su stariji studenti često svesniji strukturalnih problema unutar obrazovnog sistema, njihovi odgovori mogu odražavati veći nivo kritičkog razmišljanja o

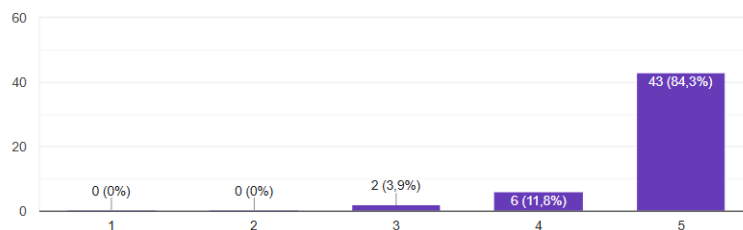
pitanjima rodne ravnopravnosti. Ova grupa može biti bolje informisana o postojećim inicijativama ili nedostacima u politici fakulteta kada je reč o podršci ženama u nauci. U našoj anketi, većina ispitanika su studenti starijih godina studija, posebno četvrte godine i master studenti.

Slika 3: Godina studija

3.2 Opšti stavovi o rodnoj ravnopravnosti

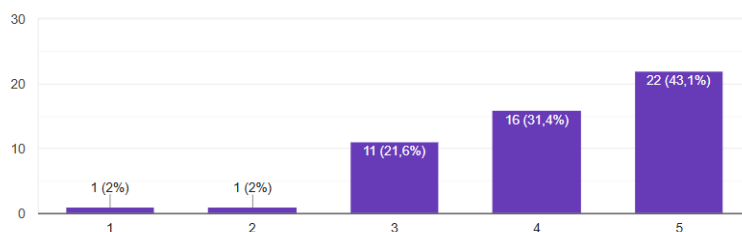
Na pitanje "Koliko mislite da je važno da se u obrazovnom okruženju poštuju principi rodne ravnopravnosti?", najveći broj ispitanika, njih 43, izjasnio se da je poštovanje principa rodne ravnopravnosti izuzetno važno. Ovaj rezultat ukazuje na to da su ispitanici veoma svesni i podržavaju značaj rodne ravnopravnosti u obrazovanju. Ta podrška može biti rezultat sve veće svesti o važnosti jednakosti polova i njenom uticaju na kvalitet obrazovanja.

Slika 4: Mišljenja studenata o važnosti postovanja rodne ravnopravnosti u obrazovnom sistemu izraženo na skali od 1 do 5

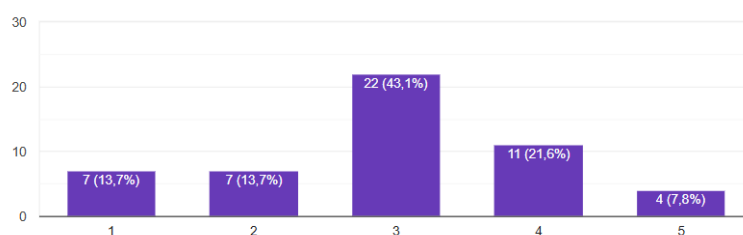
Analiza stavova ispitanika o poštovanju principa rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu pokazuje da većina studenata ima pozitivno mišljenje o trenutnom stanju, s prosečnom ocenom od približno 4.12 na skali od 1 do 5. Sa 22 ispitanika koji su stanje ocenili ocenom 5 i 16 ispitanika koji su dali ocenu 4, jasno je da postoji opšte mišljenje o postojanju i poštovanju ovih principa na Matematičkom fakultetu. Međutim, važno je naglasiti da je 11 ispitanika dalo ocenu 3, što ukazuje na određene rezerve u pogledu poštovanja rodne ravnopravnosti i mogućnost da neki aspekti nisu u potpunosti zadovoljeni. Mali broj ispitanika koji je izrazio sumnju u poštovanje rodne ravnopravnosti, ukazuje na moguće specifične iskustvene ili perceptivne razlike koje bi trebalo dodatno istražiti. Ovi rezultati

sugerišu da fakultet može biti na dobrom putu ka postizanju rodne ravnopravnosti, ali je važno nastaviti sa radom na identifikaciji i adresiranju potencijalnih problema kako bi se obezbedila potpuna jednakost i podrška za sve studente.

Slika 5: Misljenja studenata o postovanju rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu izraženo na skali od 1 do 5

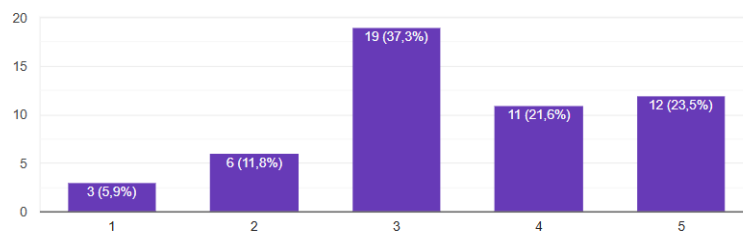
Na pitanje “Da li smatrate da Matf aktivno promoviše rodnu ravnopravnost?” rezultati pokazuju podeljena mišljenja među studentima o aktivnostima Matematičkog fakulteta u vezi sa ovom temom. Prosečna ocena, koja iznosi približno 3.06, sugeriše da većina ispitanika ima neutralan stav o promociji rodne ravnopravnosti. Međutim, značajan broj ispitanika izražava sumnju u efikasnost napora fakulteta. Naime, 14 studenata je dalo ocene 1 ili 2, što ukazuje na percepciju nedostatka aktivnih inicijativa u ovoj oblasti. Ocena 3 je najčešće data, sa 22 ispitanika koji su izrazili neutralan stav, što može značiti da studenti prepoznaju određene napore, ali smatraju da oni nisu dovoljni ili dovoljno vidljivi. S druge strane, samo 4 ispitanika su dali najvišu ocenu (5), što može ukazivati na to da postoji mala grupa koja smatra da fakultet zaista aktivno promoviše rodnu ravnopravnost. Ovi rezultati mogu biti motiv za fakultet da razmotri svoje strategije i inicijative u vezi sa rodnom ravnopravnošću kako bi se osiguralo da svi studenti osećaju podršku i angažovanost u ovoj važnoj oblasti.

Slika 6: Misljenja studenata o promovisanju rodne ravnopravnosti na Matematičkom fakultetu izraženo na skali od 1 do 5

3.3 Rodno senzitivnan jezik na Matematičkom fakultetu

Na pitanje "Da li se na Matf-u koristi rodno inkluzivan jezik u nastavnim materijalima i zvaničnoj komunikaciji?", rezultati pokazuju podeljena mišljenja među studentima. Iako je 12 ispitanika dalo ocenu 5, što ukazuje na to da veruju u aktivnu primenu rodno inkluzivnog jezika, značajan broj studenata (9) je dalo ocene 1 ili 2, što ukazuje na percepciju da se rodno inkluzivan jezik ne koristi dovoljno ili uopšte. Ocena 3 je najčešće data, sa 19 ispitanika koji su izrazili neutralan stav, što može značiti da studenti prepoznaju određene napore, ali smatraju da oni nisu dovoljni ili dovoljno dosledni u svim nastavnim materijalima i zvaničnoj komunikaciji. Ovi rezultati sugerišu da postoji svest među studentima o važnosti rodno inkluzivnog jezika, ali i osećaj da fakultet može učiniti više kako bi osigurao njegovu doslednu upotrebu. U svetlu preporuka za korišćenje rodno senzitivnog jezika, kao što su one navedene u priručnicima i smernicama za obrazovanje, važno je da Matematički fakultet razmotri strategije za unapređenje upotrebe rodno inkluzivnog jezika kako bi se povećala vidljivost žena i smanjila rodna diskriminacija unutar akademskog okruženja.

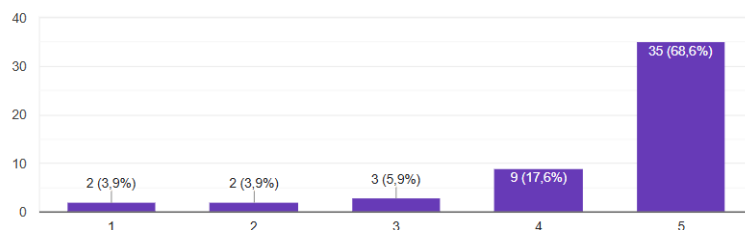
Slika 7: Mišljenja studenata o korišćenju rodno inkluzivnog jezika u nastavnim materijalima i zvaničnoj komunikaciji na Matematičkom fakultetu izraženo na skali od 1 do 5

Na pitanje o konkretnim primerima pozitivne prakse u vezi s inkluzivnim jezikom, neki ispitanici su dali pozitivan primer o obracanju studentima u okviru mejlova sa "poštovane kolegice i kolege". Međutim jedan od ispitanika je izrazio zabrinutost zbog prisutnosti "mizoginije", navodeći da nema pozitivan primer sa Matematičkog fakulteta.

3.4 Jednakost u mogućnostima na Matematičkom fakultetu

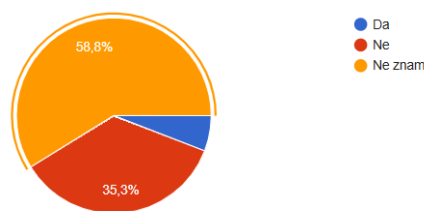
Na pitanje "Da li smatrate da studenti svih polova imaju jednake mogućnosti za pristup stipendijama, praksama i projektima?", rezultati pokazuju značajnu podršku među studentima u vezi sa percepcijom jednakosti u ovim oblastima. Većina ispitanika veruje da studenti svih polova imaju jednake mogućnosti.

Na pitanje "Da li na Matf-u postoje programi, inicijative ili stipendije na fakultetu koji su namenjeni podršci ženama ili drugim manje zastupljenim grupama u IT sektoru?", rezultati pokazuju da većina ispitanika nije sigurna ili nije informisana o postojanju takvih programa. Visok procenat ispitanika koji nije siguran o postojanju ovih resursa, uz značajan broj

Slika 8: Misljenja studenata o jednakosti u mogućnostima u odnosu na pol na Matematičkom fakultetu izraženo na skali od 1 do 5

onih koji smatraju da takvi programi ne postoje, može značiti da fakultet ne nudi adekvatne inicijative ili da nije dovoljno transparentan u vezi sa njima.

Slika 9: Misljenja studenata o postojanju programa, inicijativa ili stipendija na fakultetu koji su namenjeni podršci ženama

Većina studenata prepoznaje potrebu za programima koji bi pružili dodatnu podršku ženama i manje zastupljenim grupama, ali postoji i veliki broj studenata koji smatra da takvi programi nisu potrebni.

Prema analizama ankete, postoji potreba da fakultet uvede strategije u vezi sa podrškom ženama i manje zastupljenim grupama u IT sektoru. Razvoj novih programa, stipendija, mentorstava i radionica, kao i poboljšanje komunikacije o postojećim resursima, mogli bi značajno doprineti stvaranju inkluzivnijeg akademskog okruženja. Ove mere ne samo da bi povećale svest o dostupnim resursima, već bi i osnažile studentkinje i doprinele smanjenju rodne nerazmjernosti unutar fakulteta.

Neki od predloga za postavljanje jednakih mogućnosti na fakultetu su:

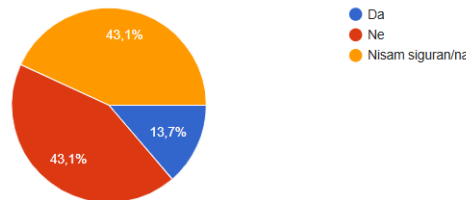
1. Uvodjenje radionica i edukativni programa: Više ispitanika predložilo je organizaciju radionica koje bi podsticale svest o rodnoj ravnopravnosti u IT sektoru. Ove radionice bi mogle pomoći u smanjenju predrasuda i jačanju samopouzdanja kod studentkinja.

2. Organizacija studentkinja: Predlog o formiranju organizacije studentkinja koja bi motivisala mlade devojkice da upisuju fakultete za IT je takođe istaknut. Ova inicijativa može doprineti stvaranju podržavajuće zajednice i pružiti mentorstvo mladim ženama.

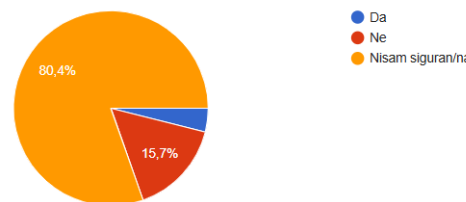
3. Stipendijski podsticaji: Predlog o osmišljavanju stipendijskih podsticaja kako bi žene bile motivisane da upisuju studije iz oblasti IT-a može doprineti povećanju broja studentkinja na ovim programima.

3.5 Podrška u slučaju diskriminacije na Matematičkom fakultetu

Na pitanja o tome da li studenti znaju kome da se obrate u slučaju diskriminacije ili seksualnog uznemiravanja, kao i o postojanju adekvatnih službi i procedura za rešavanje ovakvih problema na Matematičkom fakultetu, rezultati ukazuju na ozbiljan problem u vezi sa dostupnošću informacija. Visok procenat ispitanika koji iz rezultata prikazanih na grafikonima ispod, može se zaključiti da su ispitanici u velikoj većini zadovoljni odnosom nastavnog osoblja prema studentima, bez obzira na pol. Ipak, pojedina izrazito negativna iskustva, koja su zabeležila nekolicina ispitanika, ukazuju na potrebu za daljom analizom i ispitivanjem kako bi se identifikovali potencijalni problemi i unapredila praksa u ovom segmentu. nije siguran ili smatra da ne zna kome da se obrati, kao i velika većina koja nije sigurna u postojanje adekvatnih službi, sugerišu potrebu za poboljšanjem komunikacije i resursa u ovom domenu.

Slika 10: Informisanost studenata o tome kome treba da se obrate u slučaju diskriminacije ili seksualnog uznemiravanja na Matematičkom fakultetu

Slika 11: Misljenja studenata o postojanju službi za rešavanje pitanja diskriminacije ili seksualnog uznemiravanja na Matematičkom fakultetu

Prikupljeno je nekoliko konstruktivnih predloga za poboljšanje podrške studentima u situacijama diskriminacije ili uznemiravanja:

1. Javna promocija informacija: Potrebno je jasno istaknuti informacije o procedurama za prijavu diskriminacije i uznemiravanja, kako na oglasnim tablama, tako i na zvaničnoj internet stranici fakulteta. Ovo će pomoći studentima da budu svesni svojih prava i dostupnih resursa.

2. Edukativni programi: Organizovanje radionica i predavanja koja bi studentima pružila informacije o tome kako se nositi sa situacijama diskri-

minacije i uznemiravanja. Ove edukacije mogu osnažiti studente i povećati njihovu svest o važnosti ovih tema.

3. Formiranje specijalizovanog tela: Uvođenje tima ili komisije koja bi se bavila prijavama diskriminacije i seksualnog uznemiravanja. Ovaj tim bi mogao pružiti pravovremenu pomoć i podršku studentima koji se suočavaju s ovim problemima.

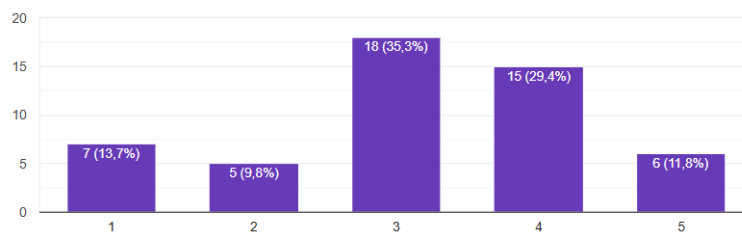
4. FAQ sekcija na sajtu: Kreiranje odeljka sa najčešćim pitanjima i odgovorima na zvaničnoj stranici fakulteta može pomoći studentima da brzo dobiju potrebne informacije o procedurama i resursima.

5. Anonimna komunikacija: Uvođenje posebnog mejla ili platforme putem koje studenti mogu anonimno prijaviti neprijatna iskustva ili zatražiti pomoć. Ovaj pristup može podstaći studente da se obrate bez straha od stigmatizacije.

6. Redovna promocija dostupnih resursa: Kontinuirano podsećanje studenata na dostupne službe i resurse, kroz različite kanale komunikacije, može povećati svest o tome kako se obratiti za pomoć.

3.6 Rodna ravnoteža u rukovodećim strukturama na Matematičkom fakultetu

Rezultati na pitanje o postojanju rodne ravnoteže u rukovodećim strukturama fakulteta, pokazuju podeljena mišljenja među studentima. Prosečna ocena je blizu neutralne. Veći deo ispitanika izražava sumnju u postojanje rodne ravnoteže u ovim strukturama, dok značajan broj studenata ima neutralan stav. Ova neutralnost može ukazivati na to da prepoznaju određene napore ka postizanju ravnoteže, ali smatraju da rezultati nisu dovoljno očigledni. Manji deo ispitanika veruje da postoji neka forma rodne ravnoteže u rukovodećim strukturama fakulteta.

Slika 12: Mišljenja studenata o postojanju rodne ravnoteže u rukovodećim strukturama fakulteta, izraženo na skali od 1 do 5

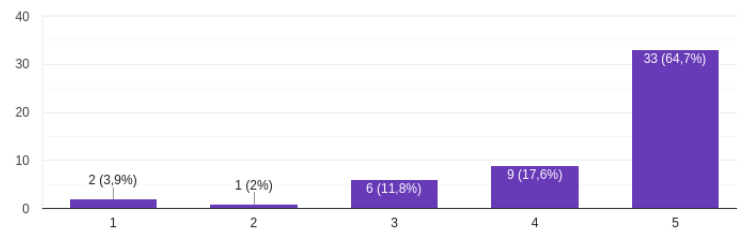
Postoji široka podrška za inicijative koje teže postizanju veće rodne ravnoteže u rukovodećim strukturama fakulteta.

Na osnovu prikupljenih odgovora, ističe se potreba za većom motivacijom ženskih studenata, kako bi se osiguralo da imaju jednake šanse i perspektive u IT sektoru, umesto da se perpetuiira stigma da je to "muški sektor". Takođe, važno je pružiti podršku ženama prilikom izbora karijere, uključujući mentorstvo i informativne radionice koje olakšavaju donošenje odluka. Uvođenje programa mentorstva koji povezuju studentkinje sa uspešnim ženama u industriji može dodatno doprineti njihovom profesionalnom razvoju i samopouzdanju. Ove mere mogu značajno doprineti postizanju veće rodne ravnoteže na fakultetu.

3.7 Nastavno osoblje i rodna ravnopravnost

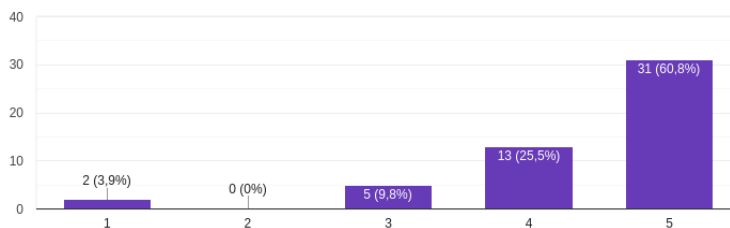
Iz rezultata prikazanih na grafikonima ispod, može se zaključiti da su ispitanici u velikoj većini zadovoljni odnosom nastavnog osoblja prema studentima, bez obzira na pol. Ipak, pojedina izrazito negativna iskustva, koja su zabeležila nekolicina ispitanika, ukazuju na potrebu za daljom analizom i ispitivanjem kako bi se identifikovali potencijalni problemi i unapredila praksa u ovom segmentu.

51 одговор

Mišljenja studenata o poštovanju mišljenja i doprinosu svih studenata, bez obzira na pol

51 одговор

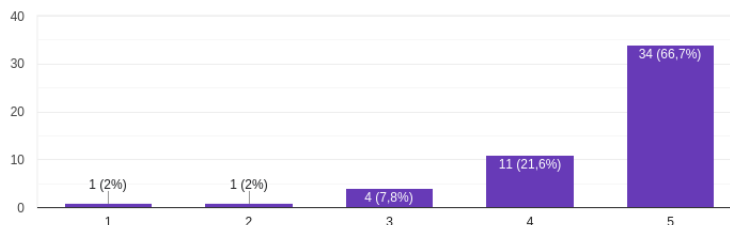

Mišljenja studenata o pružanju jednake podrške nastavnog osoblja studentima svih polova u postizanju njihovih ciljeva

3.8 Iskustva u radu sa kolegama

Većina ispitanika, njih 34, postojanje rodne ravnopravnost u saradnji sa kolegama na zajedničkim projektima i zadacima ocenilo je ocenom 5, njih jedanaest ocenom 4, a ocenama 3, 2, i 1 ocenilo je četiri i po jedan ispitanik, redom.

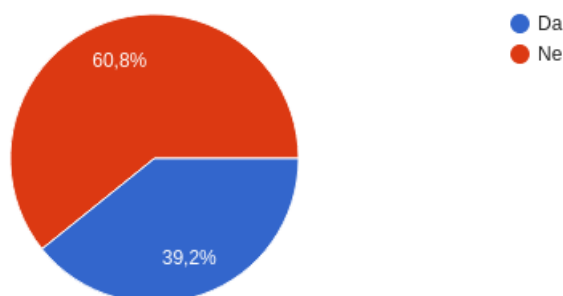
51 одговор

Mišljenja studenata o postojanju rodne ravnopravnost u saradnji sa kolegama na zajedničkim projektima i zadacima na Matematičkom fakultetu

Razliku u načinu na koji kolege različitog pola međusobno komuniciraju primetilo je 39,2 procenta ispitanika, dok 60,8 procenata tu razliku nije uočilo. Ovaj rezultat ukazuje na to da značajan deo ispitanika primećuje razliku u komunikaciji među kolegama različitog pola, što može ukazivati na postojanje određenih rodno specifičnih obrazaca ponašanja. Međutim, kako se najveći deo ispitanika izjasnio da rodna ravnopravnost u saradnji sa kolegama i kolegamicama postoji, kao i činjenica da većina ispitanika nije uočila takvu razliku može sugerisati da su te razlike suptilne ili da nisu značajne.

51 одговор

Mišljenja studenata o razlici u načinu na koji kolege različitog pola međusobno komuniciraju na Matematičkom fakultetu

4 Zaključak

Rezultati sprovedene ankete pokazuju da većina studenata na Matematičkom fakultetu smatra da se rodna ravnopravnost u akademskom okruženju poštuje, što je ohrabrujuće. Ipak, zabrinjavajući su rezultati koji ukazuju na to da značajan broj ispitanika nije siguran kome bi se obratio u slučajevima kada smatraju da je ravnopravnost ugrožena, kao i činjenica da mnogi nisu informisani o postojanju inicijativa i resursa koji podstiču ravnopravnost. Ovi problemi, koji su se pojavili u našoj anketi, nalaze potvrdu u globalnim izveštajima poput *Times Higher Education (The Gender Equality Report: Part 1, 2023)* i *World Economic Forum (2022)*, koji takođe naglašavaju nedostatak transparentnosti i informisanosti među studentima o dostupnoj podršci i mehanizmima za rešavanje problema diskriminacije. S obzirom na to, može se zaključiti da bi jačanje komunikacije unutar fakulteta o postojećim politikama ravnopravnosti, bolja edukacija studenata i nastavnog osoblja o postupcima u slučaju diskriminacije i rodne neravnopravnosti, kao i razvoj vidljivijih i dostupnijih inicijativa koje podstiču ravnopravnost veoma doprinela borbi fakulteta za okruženje bez rodne diskriminacije. Takođe, rezultati ankete ukazuju na potrebu za dodatnim istraživanjima kako bi se detaljnije razumele specifične oblasti u kojima postoje izazovi, kao i da bi se obezbedile konkretne promene koje bi unapredile rodnu ravnopravnost na fakultetu. Na kraju, uspešno ostvarivanje rodne ravnopravnosti zahteva konstantan rad svih članova akademske zajednice, ali i institucionalnu posvećenost unapređenju tih standarda.

Literatura

- [1] American Council on Education (ACE). Women's representation in higher education leadership around the world, 2023.

- Available online at: <https://www.acenet.edu/Documents/Womens-Rep-in-Higher-Ed-Leadership-Around-the-World.pdf> [Accessed November 21, 2024].
- [2] Times Higher Education. The gender equality report: Part 1, 2023. Published online at: https://www.timeshighereducation.com/sites/default/files/the_gender_equality_report_part_1.pdf [Accessed November 21, 2024].
- [3] World Economic Forum. How to improve gender equality in universities: A new report, 2022. Published online at: <https://www.weforum.org/stories/2022/03/improve-gender-equality-universities-report/> [Accessed November 21, 2024].
- [4] NordForsk. Gender equality policies bring more women to top academia, 2024. Published online: <https://www.nordforsk.org/news/gender-equality-policies-bring-more-women-top-academia> [Accessed November 21, 2024].
- [5] Ellie Bothwell Jaime Roser-Chinchilla-Emma Deraze Rosa Ellis Victoria Galán-Muros Genesis Gallegos Takudzwa Mutize UNESCO International Institute for Higher Education in Latin America and the Caribbean, Times Higher Education. Gender equality: How global universities are performing, part 2. Programme and Meeting Document, 2022. CC BY-SA 3.0 IGO License. On-line at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381739>.
- [6] University of Leeds. Explore support for harassment and misconduct, n.d. Available online: <https://students.leeds.ac.uk/info/1000101/harassment-and-misconduct/1719/explore-support> [Accessed November 21, 2024].
- [7] University of Queensland Medical School. Support for students experiencing discrimination, harassment, or bullying behaviours, n.d. Available online: <https://medical-school.uq.edu.au/current-students/medical-school-student-support-team/support-students-experiencing-discrimination-harassment-or-bullying-behaviours> [Accessed November 21, 2024].
- [8] University of Sheffield. Support for students experiencing discrimination, harassment, or bullying, n.d. Available online: <https://www.sheffield.ac.uk/study/support/discrimination-harassment> [Accessed November 21, 2024].
- [9] University of Washington. Sexual assault resources, n.d. Available online: <https://www.washington.edu/sexualassault/> [Accessed November 21, 2024].
- [10] Jaime Roser-Chinchilla Victoria Galán-Muros, Mathias Bouckaert. The representation of women in academia and higher education management positions: policy brief, 2023. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386876> [Accessed November 21, 2024].

|